

SAMSØ

- Et robust øsamfund,
i en foranderlig verden

PLANSTRATEGI
2023

SAMSØ KOMMUNE
- vi gør det sammen

INDHOLD

Forord	03
Den bæredygtige udvikling på Samsø	04
Vision for planstrategi 2023	06
Planlægningen indtil nu	08
Pejlemærker for den fysiske udvikling	09
Et sammenhængende og balanceret landskab	
Natur og miljø	10
Klima	12
Mobilitet	14
Kulturarven er en ressource for udviklingen	
By- og landsbyudvikling	16
Turisme	18
Erhverv	20
Gode rammer for stærke fællesskaber	
Bosætning	22
Fritid	24
Forsøgsprojekt - Sælvig	26

FORORD

På Samsø er der mulighed for at udleve drømme i tæt kontakt med naturen og indgå i stærke fællesskaber, som styrker livskvaliteten. Her er et aktivt kultur- og foreningsliv, som former lokalområdernes identitet og styrker relationer på tværs af generationer. Samtidig skaber et dynamisk erhvervsliv rum for iværksætteri, hvor idéer kan blive til virkelighed, og etablerede virksomheder kan vækste og udvikle sig. Samsø er en levende ø, som er forankret i sin kulturelle historie og formet af sine særlige natur- og landskabsværdier. Øens kendetegn og kvaliteter tiltrækker turister og understøtter Samsø som en attraktiv feriedestination. Deraf bliver øen også et aktivt tilvalg for nye borgere, erhvervsfolk og gæster, som kommer til øen.

I planstrategien formulerer vi tre pejlemærker for den fysiske planlægning, som bygger på politiske visioner og planer samt værdier i Samsøs lokalsamfund, forenings- og erhvervsliv, og natur- og landskabskvaliteter. Med denne struktur for planen og dens strategiske indhold skal Samsø i fremtiden understøtte levedygtige lokalsamfund for nye generationer og sikre, at naturkvaliteter og byggede miljøer er robuste overfor klimaforandringerne. Det er forandringer, som kræver handlinger og plads, og i nye indretninger af vores arealer skal der være fokus på sammenhængskraften i landskabet og stedbundne kvaliteter i lokalmiljøerne.

Planstrategien tager udgangspunkt i Kommunalbestyrelsens vision om, at Samsø er et stærk og bæredygtigt øsamfund. En ø, som løfter i flok – borgere, erhvervs- og foreningslivet sammen med kommunen. Det betyder, at vi i fællesskab skaber en bæredygtig udvikling i byen og det åbne land, som styrker grønne initiativer og understøtter udvikling og vækst indenfor erhverv, bosætning og turisme.

En foranderlig verden, hvor klimaudfordringerne banker på døren, forudsætter et øsamfund i balance, hvor vi på Samsø er robuste nu og i fremtiden.

På vegne af Kommunalbestyrelsen

Marcel Meijer
Borgmester

DEN BÆREDYGTIGE UDVIKLING PÅ SAMSØ

Verdensmålene sætter nye globale ord på de handlinger og den retning, vi på Samsø allerede har forfulgt i mange år. Lokal agenda 21 er en redegørelse for kommunens strategi for bidraget til den bæredygtige udvikling. I planstrategien fra 2019 blev der udpeget ni verdensmål, som kommunen har fokus på i sit arbejde med den bæredygtige udvikling, og som videreføres i arbejdet med Planstrategi 2023.

De ni verdensmål perspektiveres med sammenhæng til konkrete temaer i kommuneplanen og bliver formuleret med udgangspunkt i den lokale kontekst på Samsø.

17 PARTNERSKAB
FOR HANDLING

Verdensmål nr. 17 - partnerskaber for handling

En bæredygtig udvikling afhænger af et tæt og tillidsfuldt samarbejde med flere aktører. Det gælder kommunen, borgerne og erhvervslivet, som omfatter landbrug, fødevarerproduktion og turisme. Derudover gælder det også foreningerne, energiakademiet samt eksterne samarbejdspartnere, organisationer og videninstitutioner.

12 ANSVARLIGT
FORBRUG
OG PRODUKTION

Verdensmål nr. 12 - ansvarligt forbrug og produktion

Kommune, borgere og virksomheder skal sammen bidrage til, at vi producerer bæredygtigt, skaber mindre affald og genbruger så meget som muligt under overskriften 'Det bli'r på Samsø'.

14 LIVET
I HAVET

15 LIVET
PÅ LAND

Verdensmål nr. 14 – Livet i havet Verdensmål nr. 15 - Livet på land

Naturkvaliteter og bevaringsværdige landskaber, Stavns fjord, øens kyster og det kystnære farvand er alle elementer i Samsøs kulturarv og en central ressource for en bæredygtig udvikling og positiv vækst indenfor bosætning og turisme.

13 KLIMA-
INDSATS

7 BÆREDYGTIG
ENERGI

Verdensmål nr. 7 - Bæredygtig energi Verdensmål nr. 13 – Klimaindsats

Samsøs fokus på ø-kredsløb, såvel som produktion af fødevarer, er områder, hvor Samsø har været langt fremme, men der skal gøres mere for nå målene om at blive klimaneutrale og klimarobuste i fremtiden.

11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

Verdensmål nr. 8 – Anstændige jobs og økonomisk vækst Verdensmål nr. 11 – Bæredygtige byer og lokalsamfund

Fokus på at jobs og økonomisk vækst, f.eks. i turismesektoren og nye boligområder, skal ske i harmoni med udviklingen af bæredygtige lokalsamfund, så de også er levedygtige for fremtidens generationer. Her er økonomien lokalt en forudsætning for at kunne realisere mange af de øvrige mål.

4 KVALITETS-
UDDANNELSE

Verdensmål nr. 4 - Kvalitetsuddannelser

Kvalitetsuddannelser er et mål, som ikke kun handler om læring i folkeskolen, men i høj grad også om at alle borgere og virksomheder skal tage disse mål og perspektiver med sig i daglige handlinger, så vi reelt kan skabe et bæredygtigt øsamfund i en sund balance.

VISION FOR PLANSTRATEGIEN 2023

Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af den første halvdel af en valgperiode offentliggøre en strategi for kommuneplanlægningen - også kaldet planstrategi.

Derfor er planstrategien en forløber for kommuneplanen, der er den fysiske plan for kommunens udvikling de kommende tolv år. Kommuneplanen fastlægger de overordnede mål og retningslinjer for denne udvikling.

Formålet med planstrategien er, at Kommunalbestyrelsen drøfter og beslutter, hvad de overordnede strategiske pejlemærker skal være i forhold til kommunens udvikling og kommuneplanen. Planstrategien spiller derfor en vigtig rolle, da den fastlægger de nødvendige politiske prioriteringer for kommunens fremtidige fysiske planlægning.

Visionen for planstrategien er, at Samsø skal være et robust samfund, også når verden forandrer sig. For at understøtte visionen er der formuleret tre pejlemærker for den fysiske planlægning:

- Et sammenhængende og balanceret landskab
- Kulturarven er en ressource for udviklingen
- Gode rammer for stærke fællesskaber

De tre pejlemærker fungerer som hovedstruktur for planstrategien, afspejler værdier på Samsø og bygger på kommunens øvrige planer og politiske visioner. Til hvert af pejlemærkerne kobler sig emner, som er særligt vigtige i arbejdet med den kommende kommuneplan. Planens strategiske indhold udfoldes under hvert af disse emner, mens handlinger og prioriteringer tydeliggør, hvordan kommunen sikrer dette i de kommende fire år.

Med planstrategien lægges der lægges op til en delvis revision af kommuneplanen, hvor der ændres i udvalgte temaer og deres afsnit. Den kommende revision af kommuneplanen skal skabe rammerne for, at Kommunalbestyrelsens vision om et stærkt og bæredygtigt øsamfund og planstrategien 2023 kan udfoldes og realiseres.

REVISIONEN AF KOMMUNEPLANEN VIL HAVE SÆRLIGT FOKUS PÅ:

- Opfølgning på Planstrategien 2023 og de tre pejlemærker for den fysiske udvikling
- At sikre, at kommuneplanen overholder de nationale interesser
- Implementering af politikker og strategier med planmæssige implikationer
- Revision af enkelte af kommuneplanens rammer for lokalplanlægning.
Derved sikres muligheden for en forsat udvikling af landsbyerne og kommunen
- Opfølgning på klimahandlingsplanen
- Udlagt ny erhvervsjord, da restkapaciteten er opbrugt
- Retningslinjer for anlæg til vedvarende energiproduktion

PLANLÆGNINGEN SIDEN SIDST

Liste over planlægning, der er gennemført efter den seneste revision af kommuneplanen, som blev endelig vedtaget den 14. december 2021.

Kommuneplantillæg, Samsø Festival

Lokalplan nr. 92, Samsø Festival

Lokalplan nr. 95, Strandlyst Hotel og Restaurant

Kommuneplantillæg, Samsø Efterskole

Lokalplan nr. 96, Samsø Efterskole

Lokalplan nr. 97, Ballen Havn

Kommuneplantillæg, De tre søstre

Lokalplan nr. 98, De tre søstre

Kommuneplantillæg, Gl. Museumsgaard Langemark

Lokalplan nr. 99, Gl. Museumsgaard Langemark

Lokalplan nr. 101, Almene boliger ved Klimaskoven

PEJLEMÆRKER FOR DEN FYSISKE UDVIKLING

Et sammenhængende og balanceret landskab

NATUR OG MILJØ

KLIMA

MOBILITET

Med fokus på et sammenhængende og balanceret landskab kan Samsø sikre landskabsværdier i arbejdet med store klimahandlinger og samtidig øge tilgængeligheden, så flere får adgang til de rekreative naturarealer.

Kulturarven er en ressource for udviklingen

BY- OG LANDSBYUDVIKLING

ERHVERV

TURISME

Kulturarven er ofte bevaringsværdig, men har også et udviklingspotentiale, og derfor er kulturarven en ressource, når vi planlægger for byvækst og forbedring samt styrker grønne initiativer.

Gode rammer for stærke fællesskaber

Bosætning

Fritid

Stærkt fællesskab er en del af Samsø, og når vi udvikler rammer for nye og eksisterende fællesskaber, skal vi være i øjenhøjde med lokalmiljøet og borgerne samt deres hverdagsaktiviteter og fritidsinteresser.

NATUR OG MILJØ

STATUS

Samsø har smukke og varierende naturlandskaber. De er levesteder for et rigt dyre- og planteliv og en stor attraktion for samsinger og øens mange gæster. Naturen er storslået, men også sårbar, og naturen på Samsø bliver udfordret af samfundets aktiviteter.

Det sker, når mennesker ønsker at opleve og udfolde sig i det nære miljø og ubemærket forstyrrer og slider på omgivelserne. En anden opmærksomhed er planlægningen af større handlinger, som skal sikre os mod klimaforandringerne. Det er store handlinger, som kræver plads i det åbne land, og uden omtanke for naturens værdier og landskabets fortælling risikerer vi, at den bliver mindre og mister sin sammenhængskraft for øen.

Ligesom naturen kan der også ske en forurening af det miljø, vi mennesker lever og bor i. Udviklingen af de samfundsmæssige behov kan påvirke adgangen til rent drikkevand, og støjende anlæg kan belaste boliger, institutioner og rekreative områder. Støj er en uønsket lyd, og hvis den er til gene i hverdagen, kan den få en negativ indflydelse på menneskers sundhed og velvære.

FREMTIDEN

Balance mellem naturen og samfundsudviklingen skal prioriteres, fordi det er en forudsætning for, at landskabsværdier og levesteder for dyr og planter kan opretholdes og genoprettes. Fokus skal være på indsatsen for at bevare eksisterende områder med hjemmehørende arter samt at sikre større sammenhængende naturområder, der understøtter en positiv udvikling for biodiversiteten.

Planlægningen af de samfundsmæssige behov skal have fokus på at sikre gode miljøer for mennesker at bo og leve i. Her skal være adgang til rent drikkevand uden fare for at blive eksponeret for støj og forurenende arealer.

PRIORITERING OG HANDLING

- Grønt danmarkskort, der samler naturtemaer, og som er med til at fastholde, beskytte og øge naturarealer. Det gælder også uden for Natura 2000 områderne
- Udpegning af større sammenhængende landskaber samt vurdering af, at disse og anden landskabelige interesser ikke er i modstrid med udpeget skovrejsning, og omvendt
- Fokus på grundvandsbeskyttelse og støjfølsom anvendelse, herunder at planlægge for etablering af jorddepoter til den overskudsjord, der ikke er mulig at anvende ved anlæg

Et sammenhængende og balanceret landskab

KLIMA

STATUS

Samsø er kendt for at være en vedvarende energi-ø. Her tages der aktiv del i den grønne omstilling igennem revision af klimahandlingsplanen i 2024, hvor visionen er at blive klimaneutral inden 2050. Kommunen vil derfor forsat fremme forskellige typer af vedvarende energiproduktion, herunder også solcelleanlæg.

Større anlæg i det åbne land kan vække modstand i lokalområdet, fordi fremtidige påvirkninger i hverdagen synes markante og derfor skaber bekymring. Der er behov for at synliggøre processen og inddrage borgerne i arbejdet for derved at have en åben dialog om områdets sårbarhed, tilpasning i landskabet, medejerskab og potentialer ved større energianlæg, såsom borgerenergifællesskaber.

Klimaforandringerne kan allerede mærkes på Samsø i dag. Her giver situationer med vedvarende højvande og

kraftig nedbør risiko for oversvømmelser, og kyststrækningerne bliver i stigende grad udsat for erosion. På sigt vil vandmængden også udgøre en væsentlig risiko for lavtliggende byområder, veje og havne, og tilpasning er nødvendig, så øen og vores lokalsamfund bliver klimarobuste for fremtiden.

Som et led i en bæredygtig udvikling er Samsø godt i gang med at forvalte ressourcer og råstoffer, vand, næringsstoffer og affald, så de kan genbruges og genanvendes igen og igen. Affald fra erhverv og husholdning bliver håndteret i flere fraktioner end tidligere. Noget affald indeholder miljøfarlige stoffer og materialer, som kan udgøre en risiko for mennesker og miljø, hvis det ikke håndteres forsvarligt. Affald indeholder også mange værdifulde ressourcer, som kan genanvendes. Udfordringen er at øge genanvendelsen, samtidig med at mennesker og miljø beskyttes.

FREMTIDEN

Et Samsø i balance, som tager ansvar i klimadebatten og er robust mod forandringer, både nu og i fremtiden, forudsætter, at vi prioriterer handlinger, som understøtter vedvarende energikilder, beskytter samfundet mod oversvømmelse og erosion samt bliver ved at fokusere på genbrug og genanvendelse af vores ressourcer.

Som en del af planarbejdet skal der være fokus på, at store indsatser, som kræver plads i landskabet, også sker i øjenhøjde med stedet og dets kvaliteter. Her skal vi i fællesskab med borgere, erhvervsliv og andre interessenter udfolde potentialer og sårbarheder samt skabe afklaring i processen. Målet er at sikre lokal opbakning, medejerskab og landskabelig indpasning og sammenhæng.

PRIORITERING OG HANDLING

- Planarbejdet skal understøtte vedvarende energianlæg, hvor målsætninger om mere natur og landskabelig indpasning skal kvalificeres, samt definere borgerprocesser, som udfolder og synliggør potentialer og understøtter medejerskab ved større energianlæg
- Undersøge muligheder for at omdanne landbrugsarealer, som i dag og i fremtiden er vandlidende, til mere natur. Ændring af arealanvendelse skal desuden ske med øje for at skabe merværdi, f.eks. i form af opbygning af vandreservoirer, rekreative områder og mere biodiversitet
- Gennem dialog og planlægning styrke mulighederne for at sæson-lagre vinterens nedbør, så den kan gavne både natur og fødevareproducenter om sommeren
- Planlægning skal understøtte tiltag indenfor øget genbrug og genanvendelighed af affald, så Samsø Kommune følger de nationale og EU-fastsatte målsætninger

Et sammenhængende og balanceret landskab

MOBILITET

STATUS

Mobiliteten er en essentiel forudsætning for livet i landsbyerne og land-distrikterne. Det er vigtigt at kunne komme til og fra arbejde, institutioner og andre hverdagsaktiviteter. Det gælder også for samsinger, der ikke har adgang til egen bil, og hvor faciliteterne til gang, cykling og offentlig transport skal være tilgængelige og attraktive at anvende.

Samsø er kendt som en cykel-ø med gode muligheder for at opleve naturen og bevæge sig af smukke stier i varierende landskaber. Adgang til naturen giver mulighed for at dyrke friluftslivet eller nyde dens positive og helende effekt i hverdagen.

Der er områder i kommunen, hvor mobiliteten ikke dækker behovet for tilgængelighed. Det gælder indretning

af offentlige rum og stier, som ikke imødekommer ønsker om hvil og tiltrængte pauser, samt faciliteter til el-ladestandere, der gør det muligt for flere at komme ud i naturen.

Et sammenhængende mobilitetsnet skaber gode og trygge forbindelser internt på Samsø. Samtidig fremmer det erhvervslivets konkurrenceevne ved at koble sig til færgeforbindelserne.

Øens færgehavne fungerer som knudepunkter for mobiliteten, hvor gående, cyklister, personbiler og busser har deres daglige ankomst og afgang til Samsø. Her er ønske om at forbedre pladsforholdene for store lastvogne og styrke trafiksikkerheden for gående og cyklister i de trafiktunge knudepunkter.

FREMTIDEN

Mobilitetsløsninger hænger sammen med udviklingen af vores byer og landskab og påvirker livet for øens borgere og deres mulighed for bevægelse mellem hverdagsformål og fritidsinteresser. På Samsø skal der være god mobilitet for alle, fordi det er en vigtig faktor for livskvaliteten og borgernes adgang til sociale fællesskaber samt den fysiske og mentale sundhed.

Mobilitetsplanlægning skal sikre sammenhængskraft og bevaring af naturværdierne i landskabet og tage højde for samfundets transport- og bevægemønstre, så vi sikrer gode forhold for både samsinger, erhvervslivet og turismen. Her er fokus på at skabe tryghed og tilgængelighed, med gode faciliteter, både ved udvidelse af cykel- og stinettet samt udvikling og forbedring af den kollektive transport og de trafikale knudepunkter på havnearealerne.

PRIORITERING OG HANDLING

- Understøtte at borgerne har let og sikker adgang til aktiv, bæredygtig og tryk transport i det offentlige rum
- En samlet mobilitetsløsning for el-ladestander, som dækker både cykler og biler og har fokus på at understøtte et sammenhængende cykelstinet
- Stiplanlægning gennem kortlægning af eksisterende forhold, som skaber bedre adgang til naturen og et aktivt liv
- Analysere færdsels- og logistikforhold af de trafikale knudepunkter på havnearealerne

BY- OG LANDSBYUDVIKLING

STATUS

Kulturarven på Samsø rummer en fortælling om øsamfundets udvikling og er fysisk til stede i vores bevaringsværdige landskaber, arkitektoniske kvaliteter, fortidsminder og indretningen af kulturmiljøer. Kulturarven giver Samsø en fælles historie, og en styrkelse heraf bidrager til øget tilhørsforhold og trivsel samt til at tiltrække borgere, turister og erhvervsliv til Samsø. Derfor er kulturarven vigtig, når vi udvikler vores byer og landdistrikter.

Tranebjerg er den største by på Samsø, hovedbyen, med offentlige institutioner, sundhedsvæsen, kultur- og fritidsaktiviteter samt erhverv og handelsliv. Tranebjergs centrale placering på Samsø betyder, at der hertil er en rimelig afstand fra resten af øen, og derfor er det også lokaliteten for byvækst og udvikling af fremtidens

funktioner og service for borgerne. I øjeblikket mangler byen arealer til erhvervsudvikling og boligbyggeri, og kommunen oplever større behov for en sammenhængende og strategisk plan, som kan danne grundlag for Tranebjergs udvikling.

På Samsø er der 22 landsbyer, som er et af øens særlige kendetegn, og landsbyerne er omdrejningspunkt for de nære lokalsamfund og stærke relationer. Bevaring af landsbymiljøerne har derfor en høj prioritet, og spørgsmålet er, hvordan vi understøtter levedygtige lokalsamfund for kommende generationer, hvor udviklingen tager hensyn til kulturhistorien og bygger videre på stedbundne kvaliteter.

FREMTIDEN

I fremtiden skal Tranebjerg fortsat være et vigtigt organ for øens øvrige landsbyer og tilbyde gode rammer for institutioner og fritidsliv samt muligheder for erhvervs- og boligudvikling. Med en helhedsplan for Tranebjerg kan kommunen arbejde sammenhængende og strategisk med en langsigtet plan for byudviklingen.

Ligeledes gælder det for landsbyerne, at ved strategisk planlægning, som har en langsigtet og helhedsorienteret indsats, kan kommunen fastlægge realistiske og differentierede målsætninger, som tager afsæt i lokal vurdering og analyse samt borgerinvolvering. Her skal være fokus på kulturmiljøer og bevaringsværdier samt de enkelte landsbyers muligheder, udfordringer og ressourcer. Ved dette plan- og udviklingsarbejde kan kommunen også afdække mulighederne for udviklingen af nye boligområder ved de større lokalbyer samt afdække potentialet for eventuelle omdannelseslandsbyer.

PRIORITERING OG HANDLING

- Udarbejde en helhedsplan for Tranebjerg
- Strategisk planlægning af alle landsbyerne med vægt på:
 - Eksisterende bygningers stand og potentialer
 - Erhvervspotentialer
 - Potentiale for borgerengagement
 - Bosætningspotentialer
 - De forskellige landsbyers udviklingspotentialer og målsætninger
- Fokus på kulturmiljøer og bevaringsværdier i planlægningen

ERHVERV

STATUS

Samsøs historie bygger på fortællingen om et landbrugssamfund, og i dag indgår to tredjedele af øens areal i landbruget. Det betyder, at fødevarereproduktionen og forædlingen på Samsø bidrager med mange arbejdspladser og styrker øens identitet, som har et brand for kvalitetsfødevarer. Derudover har landbruget også en stor betydning for oplevelsen og indretningen af landskabet på øen.

Den grønne omstilling stiller skrappt på fødevarereproduktionen, både nu og fremad, og det bliver en afgørende faktor for udviklingen at kunne producere fødevarer med mindst muligt klimaaftryk i fremtiden. Som en del af

udviklingen har Samsø en stor viden og en stærk arv forbundet til landbruget og fødevarereproduktion. Viden, som er en ressource i udviklingen af nye, grønne initiativer og tiltrækning af samarbejdspartnere på vejen mod et mere cirkulært samfund.

Det øvrige erhverv på Samsø har en dynamisk størrelse, hvor iværksættere gør nye ideer til virkelighed, og eksisterende virksomheder vækster med øget salg, nye produkter eller nye markeder. De fysiske rammer kan være med til at understøtte den gode dynamik, mens et fagligt netværk og sparring understøtter erhvervsudviklingen.

FREMTIDEN

På vej mod et cirkulært samfund skal Samsø forsat være kendt for sunde, friske og lækre råvarer med et stærkt erhvervsliv indenfor landbrug og fødevarereproduktion. Hvordan fremtidens fødevarerevirksomheder ser ud er svær at spå om, men det er vigtigt, at Samsø gennem viden og netværk bidrager med nye, innovative løsninger i den grønne omstilling.

Et solidt landbrug og erhvervsliv forudsætter, at kommunen imødekommer behovet for erhvervsjord og byggegrunde. Derudover er det nødvendige

grundlag vigtigt, for at indsatsplaner for f.eks. beskyttelse af vandressourcer kan implementeres, og de planmæssige forudsætninger for nye initiativer som f.eks. vertikal dyrkning er til stede. I planlægningen skal der være fokus på landskabets indretning og sammenhæng samt påvirkningen af nærtliggende kulturmiljøer, når øens arealer anvendes til at understøtte udvikling og vækst i erhvervslivet.

PRIORITERING OG HANDLING

- Analyse af behovet og mulighederne for alternativ dyrkningsformer, herunder afsøge potentielle faciliteter til vertikal dyrkning
- Udlægning af erhvervsområder ved Tranebjerg
- I samarbejde med ejere og brugere af jorden på Samsø arbejde med en multifunktionel jordfordeling, som kan give klare fordele for natur, biodiversitet, drikkevandsbeskyttelse, jagt, kulturhistorie, klima og bæredygtig fødevarereproduktion

TURISME

STATUS

Turisme er en stor del af Samsøs identitet og erhverv, og mange besøgende forbinder Samsø med ferie og rekreation. Turismeudviklingen har haft en positiv effekt på antallet af nye erhvervsdrivende, som bidrager med flere overnatningsmuligheder, oplevelser, spisesteder, kulturarrangementer og detailforretninger.

Succesfulde tiltag på området har bidraget til, at gæsterne besøger andet og mere end de velkendte turistmagneter, og at der kan komme flere besøgende udenfor højsæsonen. Der er dog stadig behov for at fordele gæsterne bedre i årshjulet, da størstedelen af Samsøs mange turister kommer i sommermånederne. Her giver de mange besøgende i højsæsonen udfordringer for øens natur, miljø og mobilitet. Modsat bevirker den mere stille sæson, at der er mangel på tilstrækkelig aktivitet og omsætning. Der har været en efterspørgsel på arealer og faciliteter, f.eks. friluftscene til større grupper, også udenfor højsæsonen, for at afholde midlertidige arrangementer og aktiviteter på Samsø.

FREMTIDEN

Samsø er et helårsbaseret, oplevelsesrigt og bæredygtigt rejsemål, som har et bredt tilbud af både små og store kulturoplevelser af høj kvalitet. Forudsætningen for dette er, at overnatningssteder, spisesteder og attraktioner er åbent udenfor højsæsonen, ligesom der skal være events og andre oplevelser i skulder- og ydersæson, som sikrer et velfungerende erhvervsliv hele året. Med fokus på stedbundne kvaliteter i landskabet, naturen og det lokale kulturmiljø skal planlægningen understøtte potentialer og nye arealer til større grupper og midlertidige arrangementer, som kan tiltrække flere gæster i ydresæsonen.

PRIORITERING OG HANDLING

- Analyse og kortlægning af arealer, der kan facilitere større grupper af turister udenfor sæsonen, samt vurdering af hvilke positive bidrag turismeaktiviteter har for nærmiljøet og borgerne
- At planlægning understøtter vækst i turismen og balanceret fordeling af gæsterne i årshjulet, så vi sammen kan passe godt på miljøet og få glæde af naturen og den kulturarv, som Samsø også skal leve af i fremtiden

BOSÆTNING

STATUS

Samsø har en stor tiltrækningskraft på folk, som ønsker at bo tæt på naturen, og på dem, som ønsker plads til at udfolde drømme og indgå i stærke fællesskaber og et lokalmiljø med nære relationer, hvor man hjælper hinanden.

Det har betydet, at Samsø har oplevet en stigning i nye borgere, som har vist interesse for at bo på øen og blive en del af samfundet. Her har lejeboligerne vist sig at være et vigtigt springbræt for de nye tilflyttere, da det giver dem mulighed for at lande i hverdagen og blive bekendt med øens muligheder, inden spørgsmålet om en permanent bolig melder sig.

Det nuværende boligudbud kan dog blive en barriere for den positive udvikling, da der opleves efterspørgsel på gode, varierende lejeboliger af høj kvalitet til dem, der ønsker at bosætte sig på Samsø. Ligeledes er der brug for moderne seniorboliger, som kan frigive boliger til salg på markedet, til at øge udbuddet for potentielle købere.

Efterspørgslen på lejeboliger dækker også over fællesskabsbaserede boformer, som kommer fra flere målgrupper. Det er ældre, unge, singler i

forskellige aldre og børnefamilier, som ønsker at rykke tættere på hinanden, bruge færre ressourcer og styrke de nære relationer. De motiveres af drømmen om et bæredygtigt liv - både socialt, økonomisk og miljømæssigt.

FREMTIDEN

På Samsø har vi gode rammer for stærke fællesskaber, som giver tryghed, styrker lokalt arrangement og bidrager til en positiv vækst, der er afgørende for at have et bæredygtigt øsamfund hele året. I fremtiden skal vi sikre et større varieret boligudbud, som skal appellere til forskellige målgrupper og livsmønstre.

Det skal ske igennem udvikling af flere lejeboliger og fællesskabsbaserede boformer, hvor plangrundlaget har fokus på nærhed til natur, stedbundne potentialer, tilgængelighed for alle og faciliteter, der styrker mødet mellem mennesker og generationer.

PRIORITERING OG HANDLING

- Plangrundlaget skal sikre, at der er et varieret udbud af byggegrunde til nye boliger og boligformer - særligt lejeboliger med fokus på fællesskab
- Understøtte at boligudbuddet dækker behovene hos forskellige målgrupper, så der bliver en bedre dynamik på boligmarkedet og et øget udbud for potentielle købere
- Arbejde på at synliggøre de mange muligheder, der er for at bygge nye boliger i vores landsbyer på øen

Gode rammer for stærke fællesskaber

FRITID

STATUS

Kultur- og foreningsliv lever i de lokale fællesskaber og er på mange måder en aktiv medspiller for livskvaliteten på Samsø. Det aktive fritidsliv er med til at forme lokalområdernes identitet og skaber trivsel og dannelse hos børn, unge og voksne.

Vækst i bosætningen har også givet en stigning i antallet af børn på øen. Det betyder, at der er flere for de små at lege med og dyrke fællesskabet med. Den positive udvikling kalder på flere faciliteter og arealer til leg, bevægelse og læring. Det er udendørsfaciliteter til skole og fritid samt fleksible lokaler, som kan anvendes til midlertidige projekter.

For de, der er lidt ældre, nemlig de, der orienterer sig mod ungdomslivet fra slutningen af folkeskolen til midten af 20'erne, mangler der et rummeligt sted til flere forskellige grupper af unge, som kan mødes på samme tid, ude og inde.

De stærke fællesskaber er også et godt værn mod ensomhed og gode til at bryde med ensomhed. Risikoen for at opleve ensomhed bliver større med alderen. Det kan f.eks. ske, hvis man oplever at blive enke eller enkemand eller går fra et aktivt arbejdsliv til pension.

Her kan borgerne have glæde af fælles mødesteder, som fremmer sociale relationer og er inkluderende – også når livet ændrer sig.

FREMTIDEN

Fritidsaktiviteter og mødesteder skaber indhold i vores sociale liv, som styrker relationer og sundheden blandt sam-singer. Vi skal prioritere de fysiske rammer om et aktivt liv i lokalområderne. Det er rammer om natur- og udearealer, som styrker bevægelsesglæden, samt indendørs faciliteter, som kan rumme forskellige hensyn og interesser. Det gælder områder til særlige formål som et samlingssted for unge, hvor man mødes med venner, deler interesser, hører musik og laver aktiviteter.

I planarbejdet skal der også være fokus på mobilitet og stiforbindelser, der gør det nemt og tilgængeligt for alle at komme til rekreative arealer og lokationer med fritidsaktiviteter.

PRIORITERING OG HANDLING

- Kommuneplanen skal fremme realisering af legepladser, idrætsfaciliteter og mødesteder, som styrker bevægelsesglæden
- Projekter skal bidrage til etablering af lettilgængelige grønne byrum og mødesteder
- Samtænkning af områder, hvor forskellige aldersgrupper kan interagere, samt vurdering og analyse af områder, der kan fungere som ramme for et samlet ungemiljø

Forsøgsprojekt - Sælvig

Det ansøgte forsøgsprojekt indeholder et efterspurgt produkt i kraft af det skitserede projekt, da placeringen er optimal i forhold til de øvrige overnatningssteder og ligger centralt på øen, så både de nærmeste attraktioner og resten af øens faciliteter er inden for rimelig rækkevidde – også på cykel. Stedet og hotellet vil spille godt sammen med den ny færgerute til Aarhus Havn, som kun er til cyklende og gående, og desuden understøtte Samsøs profil som en grøn, vedvarende energiø. Forsøgsprojektet dækker et forholdsvis småt, afgrænset område, en udmatrikuleret ejendom, der i dag fremstår med et bygningskompleks og hovedsageligt befæstede arealer.

Det er afgrænset af landevejen mod øst og bugten mod vest. Den tætte kontakt til øens hovedfærdsels-åre giver en unik mulighed for at skabe en tilgængelighed til stedet uden at etablere ny in-frastruktur i landskabet.

Området ligger således som et støttepunkt for fremtidige oplevelser i det omkringliggende kystlandskab.

Udviklingsprojektet vil tilnærmelsesvis have samme udtryk som det eksisterende bygningskompleks, og vil have det samme fodaftryk. Der ændres dermed ikke på forudsætningerne for oplevelsen af kystlandskabet i forhold til strandbeskyttelseslinjen.

Det er projektets præmis at virke efter videst mulige økonomiske og miljømæssige bæredygtighedsprincipper ved at genanvende volumen fra den eksisterende bygningsmasse og genskabe strandengen,

hvor der i dag er befæstede arealer. Det er tale om en egentlig naturgenopretning med henblik på at opnå en fremtidig landskabskarakter som beskyttet naturtype. Det må derfor vurderes, at projektet styrker de eksisterende §3-udpegninger.

